

Datum: 2012-12-06

Värmdö kommuns förtroendevalda
revisorer

Yttrande om KPMG:s granskning av HVB-placeringar inom barn och ungdom, IFO

Kommunstyrelsen delar revisorernas positiva bedömningar av barn- ungdoms- och familjenhetens arbetsmetoder och kunskap, verksamhetens mål och riktlinjer samt kontroll av placerade barn och ekonomin kring dessa.

Kommunstyrelsen instämmer i att det är viktigt att följa ramavtal. I fortsättningen ska detta uppmärksammas i arbetet.

Kommunen ska sträva efter att få HVB-hem med flera olika inriktningar på HVB-boenden i den nya upphandling som ska genomföras med Nacka och Tyresö kommuner.

Bilaga

Socialnämndens beslut 2012-12-11, §

Monica Pettersson
kommunstyrelsens ordförande

Stellan Folkesson
kommundirektör

Diarienumr 12SCN/0186
Datum 2012-11-15
Handläggare: Beatrice Jacobsson
Socialkontoret, IFO - Barn, unga och familj

Rapport om KPMG:s granskning av HVB-placeringar inom barn och ungdom, IFO

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner Socialkontorets bedömning och förslag på åtgärder utifrån revisorernas rapport om hem för vård och boende, HVB-hem för barn och unga genomförd 2012-06-26.

Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna i Värmdö kommun har gett KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av HVB-placeringar inom barn, unga och familj på Socialkontoret. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2012.

Syftet med granskningen har varit att bedöma socialkontorets och verksamhetsansvarigas redskap för styrning, uppföljning och utvärderingar vid HVB-placeringar.

Sammanfattning av resultatet av KPMG:s granskning

KPMG bedömer att det finns en tydlig styrning av enheten barn, unga och familj i och med de mål som socialnämnden fastställt. Riktlinjerna för barn och unga är väl genomarbetade och tydliga och KPMG bedömer att de bör ge ett bra underlag för arbetet som bedrivs.

Angående ekonomin skriver KPMG att Värmdö har förhållandevis höga kostnader för IFO men att 2011 års siffror ännu inte redovisats varför man gör klokt i att avvakta innan man drar alltför långtgående slutsatser. KPMG bedömer att socialkontoret har en god kontroll över antalet placeringar och ekonomin kring dessa.

KPMG konstaterar att nuvarande organisation har funnits de senast 10 åren och att den upplevs som funktionell. KPMG:s bedömning är att det är en bra organisation och att den har en bra bredd i sina öppna verksamhet på hemmaplan.

KPMG bedömer att socialkontoret i Värmdö kommun arbetar på ett korrekt sätt vad avser placeringar av barn och unga. De bedömer att det finns en tydlig arbetsordning i de antagna riktlinjerna för myndighetsutövning barn och unga. KPMG anser att det finns en stark strävan att pröva de öppenvårdsalternativ som finns i kommunen och att detta även märks genom att antalet vårddygn sjunkit år 2011. KPMG skriver att det är tydligt att socialkontoret arbetar utifrån att placering är sista alternativet vid val av insats. De vill

Tjänsteskrivelse

också uppmärksamma att det finns ett starkt engagemang bland den personal de intervjuat i sin granskning.

När det kommer till upphandling anser KPMG att det finns ett omfattande ramavtal som borde tillgodose alla behov som kan finnas, men konstaterar att det saknas boenden med vissa inriktningar. KPMG:s bedömning är att det vid nästa upphandling måste arbetas fram ett ännu bredare underlag än vad som finns idag. Se även bilaga.

Socialkontorets bedömning av KPMG:s rapport

Socialkontorets enhet för barn, unga och familj instämmer i huvuddragen av KPMG:s bedömning. Enheten har två erfarna utredningsgrupper med goda kunskaper om barn och unga och deras behov av skydd och stöd. Enheten har tydliga mål och riktlinjer samt en god kontroll av antalet placerade barn och ekonomin kring dessa placeringar. Enheten har en fungerande organisation sedan många år och en bra bredd i sina öppna verksamheter även om det alltid finns mer att önska.

Socialkontoret instämmer dock inte i KPMG:s uppfattning att Värmdö har höga kostnader för IFO - individ och familjeomsorg, enheten barn, unga och familj. Vid tiden för KPMG:s rapport var inte Socialstyrelsens öppna jämförelserna klara och inte heller nyckeltalen för 2011.

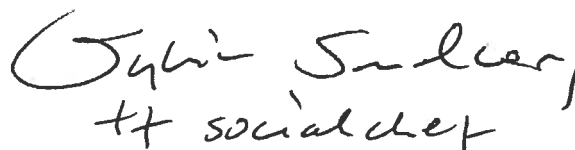
De öppna jämförelserna för år 2011 mäter bland annat andelen av kommunens totala kostnad för den sociala barn- och ungdomsvården, exklusive kostnader för ensamkommande barn. Av de 26 kommunerna i Stockholms län, inklusive Stockholm stad är det 19 kommuner som har ett högre värde än Värmdö som har andelsmättet 2,44 av kommunens totala kostnad. Stockholms län har i snitt andelsmättet 3,20 och riket som helhet har snittet 3,01. För 2010 var Värmdös andelsmättet 2,78 vilket innebär en minskning för 2011.

Om vi tittar på nyckeltalen hade mycket riktigt Värmdö en kostnad på 1 412 kr/per invånare för år 2010 och Stockholms län en kostnad på 1 461 kr/per invånare i snitt. För år 2011 hade Värmdö sänkt sina kostnader till 1 216 kr/per invånare jämfört med 1 571 kr/invånare i snitt i Stockholms län och snittet i hela riket är 1 430 kr/invånare.

Rörande ramavtal och upphandlingar är det självklart önskvärt att enheten barn, unga och familj alltid anlitar institutioner som är upphandlade. Som KPMG påpekar finns det dock situationer när detta är omöjligt, exempelvis när upphandlade HVB har fullt och inte kan ta emot barnet under överskådlig tid eller när barnet/den unge har specifika vårdbehov.

Värmdö har påbörjat en ny upphandling tillsammans med Nacka och Tyresö kommuner där ambitionerna är att få en ännu större bredd på urvalet av HVB vilket vi bedömer kommer att bidra till att enheten i högre utsträckning kommer att följa ramavtalen.

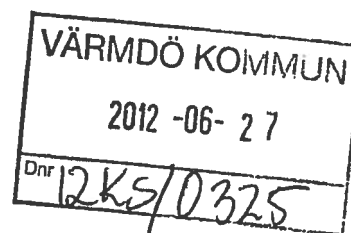
Ylva Sjögren
socialchef

Ylva Sjögren
socialchef

Bilaga: Granskning av HVB-placeringar, revisionsrapport, datum: 2012-06-20

Socialnämnden
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige – för kännedom

Granskning av HVB-placeringar

De förtroendevalda revisorerna i Värmdö kommun har gett KPMG i uppdrag att genomföra en granskning HVB-placeringar inom socialnämnden.

Syftet med granskningen har varit att bedöma socialförvaltningens och de berörda verksamhetsansvarigas redskap för styrning, uppföljning och utvärderingar av placeringar vid HVB.

Efter genomförd granskning sammanfattar vi granskningen med följande:

- Barn, ungdom och familjeenheten är enligt vår bedömning en erfaren grupp med goda arbetsmetoder och kunskap om barn och ungdom.
- Det finns tydliga mål och riktlinjer till stöd för handläggningen.
- Det finns en god kontroll av antalet placerade barn och ekonomin kring dessa.
- Man bör i större utsträckning än nu följa de ramavtal som finns. I samband med nästa upphandling bör man agera för att få ett ramavtal med flera olika inriktningar på HVB-boenden.

Revisionen begär yttrande över bifogad rapport, senast 2012-10-01

För kommunrevisionen

Lars Arman

Ordförande

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
3.	Syfte	2
4.	Avgränsning	3
5.	Ansvarig nämnd	3
6.	Metod	3
7.	Projektorganisation	3
8.	Resultat	3
8.1	Inledning	3
8.2	Mål, riktlinjer och rutiner	4
8.2.1	<i>Vår bedömning och kommentarer</i>	4
8.3	Ekonomi	5
8.3.1	Värmdö i jämförelse med andra kommuner	5
8.3.2	Volym och kostnadsutveckling i Värmdö	6
8.3.3	Uppföljning av ekonomi i kommunen	7
8.3.4	<i>Vår bedömning och kommentarer</i>	7
8.4	Organisation	7
8.4.1	<i>Vår bedömning och kommentarer</i>	8
8.5	Utredning och beslut	8
8.5.1	<i>Vår bedömning och kommentarer</i>	10
8.6	Upphandling av platser	10
8.6.1	Kvalitetssäkring av vården	10
8.6.2	<i>Vår bedömning och kommentar</i>	11

1. Sammanfattning

Vi har av Värmdö kommuns revisorer fått i uppdrag att granska HVB placeringar av barn av barn och ungdomar.

Stödet till barn och ungdom är en av socialtjänstens viktigaste uppgifter. Socialtjänsten har ett övergripande ansvar för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden. I vissa fall, när andra åtgärder inte bedöms som tillräckliga, kan ett omhändertagande för vård vara nödvändigt. Detta kan ske på institution eller i familjehem. Att placera ett barn eller ungdom för vård är en mycket ingripande åtgärd från samhällets sida varför förfarandet tydligt regleras i lagstiftningen. Vård kan ges dels på frivillig väg genom bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL), men även i vissa fall med tvång enligt lagen om vård av unga (LVU).

Värmdö socialkontor, individ- och familjeomsorg, arbetar med stödet till barn och ungdom. Inom individ- och familjeomsorgen är det enheten barn, ungdom och familj som arbetar med barn som på olika sätt far illa. Förutom enskilda ärenden så arbetar man också med öppenvårdsinsatser ungdomsmottagning, stödgrupper mm.

Socialnämnden har mål för verksamheten och det finns tydliga riktlinjer.

Värmdö har högre kostnader än riket och länet vad avser kostnader för barn och ungdomsinsatser. Kostnaderna har ökat under senare år men år 2011 så var det en minskning både av antalet vårddygn samt av kostnader. Detta till följd av att man arbetar mer intensivt med "hemmaplanslösningar" helt i enlighet med socialnämndens mål.

Syftet med granskningen har varit att bedöma socialförvaltningens och de berörda verksamhetsansvarigas redskap för styrning, uppföljning och utvärderingar av placeringar vid HVB. Efter genomförd granskning sammanfattar vi granskningen med följande:

- Barn, ungdom och familjeenheten är enligt vår bedömning en erfaren grupp med goda arbetsmetoder och kunskap om barn och ungdom.
- Det finns tydliga mål och riktlinjer till stöd för handläggningen.
- Det finns en god kontroll av antalet placerade barn och ekonomin kring dessa.
- Man bör i större utsträckning än nu följa det ramavtal som finns. I samband med nästa upphandling bör man agera för att få ramavtal med flera olika inriktningar på HVB-boenden.

2. Bakgrund

Vi har av Värmdö kommuns revisorer fått i uppdrag att granska HVB-placeringar av barn och ungdom. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2012.

Social utsatthet är ett problem i hela samhället, så också i Värmdö kommun. Barn och ungdomar är särskilt utsatta. Samhället förfogar över ett antal redskap för att skydda och vårda ungdomar. Placeringar på institutioner och i familjehem är exempel på åtgärder som används då den unges situation i någon mening blivit ohållbar. Kommunens sociala verksamhet är till avsevärd del reglerad i lag och står under statlig tillsyn. Lagstiftningen förnyas kontinuerligt och kompletteras med råd och anvisningar.

Kraven på den sociala verksamheten upplevs ha ökat under senare år. Problematiken upplevs som tyngre och det finns ett ökat behov av avancerade och resurskrävande insatser. Detta har skett under en tid då socialnämnden har arbetat med mycket ansträngda ekonomiska förutsättningar. Man har återkommande behövt göra förändringar i verksamheten till följd av ändrade ekonomiska och organisatoriska förutsättningar.

Placeringar ska anpassas till individen och innebär ofta betydande resursinsatser. Ett fåtal placeringar har därmed en relativt stor inverkan på socialnämndens ekonomi. Svårigheten att förutse behov kan leda till oförutsedda resursbehov som överskrider de resursramar som tilldelats.

Värmdö kommuns revisorer bedömer utifrån ovanstående förhållanden i sin *risk och väsentlighetsbedömning* att en fördjupad granskning gällande placeringar av barn och ungdom bör göras.

3. Syfte

Revisorerna i Värmdö kommun har mot bakgrund av ovanstående, gett KPMG i uppdrag att granska socialnämndens arbete med HVB-placeringar av barn och unga.

Syftet med granskningen har varit att bedöma socialförvaltningens och de berörda verksamhetsansvarigas redskap för styrning, uppföljning och utvärderingar av placeringar vid HVB.

Projektets mål har varit att:

- Kartlägga och dokumentera vilka kommunala mål och speciella verksamhetsplaner det finns för placeringar vid HVB.
- Beskriva socialförvaltningens organisation för placeringar och andra vårdande eller skyddande insatser.
- Dokumentera hur uppföljning av placeringar vid HVB genomförs.
- Besvara hur utvärderingar av externa samarbetspartners genomförs och hur resultaten används för att styra verksamheten.
- Dokumentera hur upphandlingar av HVB hanteras.

4. Avgränsning

Granskningen ska fokusera på HVB, hem för vård eller boende, avseende barn och ungdomar. HVB är ett samlingsbegrepp för verksamheter som erbjuder dygnsvård. Det kan variera mellan små familjehemsliknande verksamheter till större institutioner. Denna typ av verksamhet står enligt SoL, socialtjänstlagen, under socialstyrelsen tillsyn.

5. Ansvarig nämnd

Granskningen har avsett socialnämnden i Värmdö kommun.

6. Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Rapporten är saklighetsgranskad av gruppchef inom barn- ungdom och familj.

7. Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Lena Forssell, certifierad kommunal yrkesrevisor, under ledning av Mats Lundberg, kundansvarig i Värmdö kommun.

8. Resultat

8.1 Inledning

Socialtjänsten har ett övergripande ansvar för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden (5 kap. 1 § SoL). Socialtjänsten ska arbeta uppsökande och förebyggande. Rådgivning och stöd kan erbjudas inom ramen för socialtjänstens förebyggande verksamhet. Sådana insatser behöver inte dokumenteras eller följas upp.

Socialtjänsten ska utreda barns behov av skydd eller stöd när det kan finnas behov av åtgärder från nämndens sida (11 kap. 1 § SoL). Vid behov ska socialtjänsten efter utredning erbjuda barn, unga och familjer insatser. Socialtjänsten har också ett ansvar att följa upp beslutad insats. SoL bygger på frivillighet och betonar särskilt ett nära samarbete med hemmet. Samhället har dock möjlighet att kunna ge barn och unga det skydd eller vård de behöver även i de fall vårdnadshavaren och den unge, när han eller hon fyllt 15, inte samtycker till nödvändiga insatser. Detta regleras i lagen med särskilda bestämmelser om unga, LVU. LVU är en skyddslag som kompletterar SoL i situationer när frivilliga insatser som kan ges med stöd av SoL är otillräckliga.

Som en följd av att Sverige ratificerade FN:s konvention om barns rättigheter, barnkonventionen, har bestämmelserna för att stärka barnets ställning successivt förts in i lagstiftningen på olika områden. Principen om barnets bästa och principen om barnets rätt att få komma till tals och få sin vilja beaktad med hänsyn till ålder och mognad är införd i SoL och LVU.

Ytterst är det således lagstiftningen som styr verksamheten rörande insatser, handläggning och dokumentation inom socialnämndens individ- och familjeomsorg. SoL är dock en ramlag vilket

ger kommunerna möjlighet att genom riktlinjer, anvisningar, rutinbeskrivningar etc. forma verksamhetens kvalitet utifrån lokala förutsättningar och behov.

Som stöd för och styrning av kommunens lokala arbete ger Socialstyrelsen ut såväl föreskrifter som allmänna råd inom området. Föreskrifterna är bindande för kommunen medan de allmänna råden är rekommendationer om hur en författning kan eller bör tillämpas.

Att placera ett barn eller ungdom för vård är en starkt ingripande åtgärd från samhällets sida, varför förfarandet tydligt regleras i lagstiftningen.

8.2 Mål, riktlinjer och rutiner

Socialnämnden har inriktningsmål och effektmål för sin verksamhet. Vad avser barn- ungdom och familj, och mål som är relevanta för denna granskning så finns några effektmål;

- *En skyndsam och rättssäker handläggning.*
- *Insatser för den enskilde ska i första hand utföras i närmiljön, (d v s i den egna kommunen) och i samverkan med andra aktörer.*
- *Det ska finnas ett differentierat utbud av förebyggande och öppenvårdsinsatser samt eftervård i kommunen.*

Det finns riktlinjer för handläggning av barn- och ungdomsärenden. Riktlinjerna är reviderade och bygger på tidigare riktlinjer. Vid tidpunkten för denna granskning var riktlinjerna ännu ej beslutade av socialnämnden men innan sommaren förväntades ett beslut.

Riktlinjerna utgör principer för vad som ska gälla för handläggning av inkomna ärenden och uppföljning av beslutade insatser för barn och unga. Riktlinjerna ska ge handläggare stöd och vägledning i arbetet i syfte att uppnå rättssäkerhet och likabehandling när det gäller att utreda och bedöma barn och ungas behov av stöd och/eller skydd, planera och följa upp verkställda beslut.

Riktlinjerna innehåller sammanfattning av lagstiftning och hänvisning till föreskrifter och allmänna råd. Vidare tydliggör riktlinjerna hur handlägningsprocessen går till från aktualisering och utredning till bedömning och beslut. Socialförvaltningen jobbar enligt BBIC, barns behov i centrum. BBIC är ett handlägnings- och dokumentationssystem för utredning och uppföljning av barn och ungdom och ett syfte med detta system är att fokusera på barnets eller ungdomens ställning. Riktlinjerna innehåller även ett avsnitt särskilt inriktat på LVU-insatser. De insatser som finns beskrivs som t ex öppna insatser, kontaktpersoner, eller heldygnsvård.

Med dessa riktlinjer som grund ska administrativa dokumenterade rutiner arbetas fram.

8.2.1 Vår bedömning och kommentarer

Vi bedömer att det finns en tydlig styrning av verksamheten i och med de mål som socialnämnden fastställt. Riktlinjerna är väl genomarbetade och tydliga. Vår uppfattning är att de bör ge ett bra underlag för det arbete som bedrivs inom enheten.

Den metod som används, BBIC bedömer vi fungera bra enligt vad som framkommit i intervjuer.

Det är positivt att administrativa rutiner arbetas fram som ett komplement till riktlinjerna.

8.3 Ekonomi

8.3.1 Värmdö i jämförelse med andra kommuner

En jämförelse vad avser kostnader för barn och ungdom visar följande (tkr):

	IFO totalt	Barn och ungdomsvård
Värmdö	3 265	1 412
Jämförbara kommuner	2 871	1 358
Länet	3 206	1 461
Landet	3 000	1 365

Tabell 1: Källa SKL, vad kostar verksamheten i din kommun 2010. (2011 års siffror har vid granskningstillfället ännu ej presenterats).

Tabellen visar att Värmdö i jämförelse med andra har höga kostnader för individ- och familjeomsorgen, IFO, totalt. Vad avser barn och ungdomsvård så har Värmdö högre kostnader än riksgenomsnittet och jämförbara kommuner. Dock har Värmdö något lägre kostnader än länsgenomsnittet.

Vid en jämförelse av strukturårsjusterad standardkostnad så visar den att Värmdö har en kostnadsnivå som är högre än vad strukturen motiverar.

8.3.2 Volym och kostnadsutveckling i Värmdö

Nedan redovisas volym och kostnadsutvecklingen år 2010 och 2011 för barn och ungdomsplaceringar:

Barn och ungdomar 0-19 år	Volym (Antal)			Kostnad (Tkr)		
	2010	2011	Diff	2010	2011	Diff
Familjehem	49	57	8	4 051	5 198	1 147
- vårddygn	8 866	8 217	-649			
HVB	39	32	-7	15 169	8 902	- 6 267
- vårddygn	8 912	8 382	-530			
HVB Äppelbo	21	20	-1			
S:a heldygnsinsatser	109	109	0	19 220	14 100	-5 120
S:a vårddygn	17 778	16 599	-1 179			
Totalt antal insatser	387	409	22	27 972	22 090	-5 882

Tabell 2: Källa socialförvaltningens verksamhetsberättelse 2011.

Antalet vårddygn har minskat både vad gäller familjehems- och HVB-placeringar. Detsamma gäller kostnaderna för HVB-placeringar som har minskat kraftigt p g a färre kostsamma placeringar. Detta är helt i linje med socialnämndens mål. Tidigare har Värmdö haft förhållandevis få placeringar, de sista två åren har ökningen varit markant.

Antalet aktualiseringar har ökat mellan åren enligt nedan:

Barn och ungdomar 0-19 år	2009	2010	2011
Antal aktualiseringar	1 209	1 147	1 332
Antal utredningar	476	436	458
Antal insatser	391	387	409

Tabell 3: Källa socialförvaltningens verksamhetsberättelse 2011.

Antalet aktualiseringar har ökat. Av aktualiseringarna leder ca 58 % till utredning.

8.3.3 Uppföljning av ekonomi i kommunen

Gruppledarna inom verksamheten har budgetansvar för sina respektive områden. Ekonomiska sammanställningar redovisas månatligen med hjälp av administratör vid verksamheten, och kvartalsvis görs en prognos. Administratör har också god kontroll över alla fakturor som inkommer. Sammanställningen utgör ett mycket bra underlag för kontroll av befintliga placeringar, hur länge de kan tänkas pågå, kostnader mm. Sammanställningen utgör också ett viktigt underlag i samband med budgetarbete. Att göra en budget för detta område är mycket svårt då man aldrig på förhand kan veta hur många och hur omfattande placeringar som kan bli aktuella. Med det underlag som man har idag så har man goda chanser att göra ett bra budgetarbete.

8.3.4 Vår bedömning och kommentarer

Vi kan konstatera att Värmdö har förhållandevis höga kostnader för individ och familjeomsorgen. Dock har 2011 års siffror ännu inte redovisats och innan man drar alltför långtgående slutsatser om kostnaderna så kan det vara klokt att avvakta 2011 då kostnaderna för HVB-placeringar minskat markant.

Vi gör bedömningen att förvaltningen har en god kontroll över antalet placeringar och ekonomin kring detta.

8.4 Organisation

Värmdö socialkontoret, individ- och familjeomsorgen, under socialnämnden, är organiserad i två enheter; barn- ungdom och familjeenhet, samt vuxenenhet.

Enheten **barn- ungdom och familj** är den enhet som arbetar med placeringar på HVB-hem. Enheten leds av enhetschef och är indelad i två grupper som leds av gruppchefer.

Barn- och familjegruppen 0-11 år arbetar i första hand med de mindre barnen och dess familjer. Gruppen består av 10 socialsekreterare.

Ungdoms- och familjegruppen 12-20 år arbetar i första hand med ungdomar och deras familjer. Gruppen består av 11,55 socialsekreterare.

Familjevårdsgrupp finns, organiserad under de bägge grupperna.

Familjerättsenhet, organiserad direkt under enhetschef.

Öppen verksamhet (verksamhet på hemmaplan)

- Värmdöpolarna och stödcentrum för unga brottsutsatta.
- Verksamhet Hamnen finns som är en samverkan mellan kommunen och landstinget. Hamnen är en öppen icke biståndsbedömd verksamhet för alla familjer med barn- och ungdomar.

- MST-team, (Multisystemisk terapi) öppenvårdsbehandling och som kan vara ett alternativ till HVB-placering.
- MiniMaria, samverkan mellan kommun och landsting, startade 2011.
- Ungdomsmottagning, samverkan mellan kommun och landsting.

Verksamhet för ensamkommande barn- och ungdomar. Ett boende finns, Äppelbo. Kommunen har ett avtal med Migrationsverket om 10 platser varav 3 asylplatser.

Det är förhållandevis låg omsättning av socialsekreterare.

8.4.1 Vår bedömning och kommentarer

Nuvarande organisation har funnits de senaste 10 åren och upplevs som funktionell. Vår bedömning är att det är en bra organisation och att kommunen har en bredd i sin öppna verksamhet (verksamhet på hemmaplan)

8.5 Utredning och beslut

Barn- ungdom och familjegruppen ansvarar för mottagning av barnavårdsanmälningar, utredning, beslut och uppföljning av insatser för barn och ungdomar.

En aktualisering görs antingen genom en anmälan eller genom en ansökan och ärendet kan aktualiseras av vårdnadshavare, barnet själv, genom anmälan eller genom socialtjänstens egna iakttagelser. Aktualiseringen registreras i verksamhetssystemet, procapita.

En förhandsbedömning görs och i samband med det en s k skyddsbedömning, d v s om socialtjänsten ska reagera med omedelbar verkan. Två socialsekreterare träffar vårdnadshavare eller anmälare och gör en bedömning av om utredning ska inledas eller inte. En förhandsbedömning ska ske skyndsamt och målet är att man inom 14 dagar ska fatta beslut om att inleda utredning eller inte. Av aktualiseringarna beslutas i ca 50-60 % av fallen att en utredning ska inledas. Enligt de socialsekreterare vi intervjuat så är det en ganska hög siffra i jämförelse med andra kommuner.

En utredning inleds. Utredningen ska ha en tydlig inriktning på barnets situation, barnets behov och hur dessa ska tillgodoses. I utredningen använder man sig av BBIC ett dokumentationssystem som följer en bestämd gång i ärendets utredningsfas.

Man försöker i utredningen identifiera problemet, man tittar på andra aktörers roll såsom skolan, BUP, andra pågående insatser, beroendemottagningen m fl. Man kartlägger vilka som finns kring barnet, såsom vänner, mor och farföräldrar, grannar etc. Utgångspunkten i utredningar är alltid att "barn ska vara med sina föräldrar" och man arbetar alltid med att i första hand försöka stärka upp på hemmaplan. Under utredningens gång sätts ofta olika slags insatser in såsom öppeninsatser.

Ett beslut tas och beslutet ska grundas på en analys och bedömning. Alla utredningar inom SoL och LVU ska utmynna i ett ställningstagande som ska leda fram till ett beslut. Allt ska dokumenteras i journal eller på annat sätt i personakten.

En individuell vårdbehovsbedömning görs alltid och det är alltid barnets bästa som sätts i första rummet. Det är viktigt att beakta hela familjesituationen. I första hand eftersträvar man insatser i barnets hemmiljö eller övriga insatser på hemmaplan. Om dessa insatser anses otillräckliga ska placering övervägas och då i första hand hos anhörig.

Om ovanstående insatser ej är tillräckliga kan placering i jourhem, familjehem HVB-hem eller i vissa fall placering på särskilda ungdomshem, SiS (Statens institutionsstyrelse), vara nödvändigt.

Arbetsmetoden är den att det alltid är två socialsekreterare som handlägger ärenden som berör placeringar av barn och ungdom. Detta för att säkerställa kvalitén och även för att minska trycket på den enskilde socialsekreteraren.

Det finns en sk insatsgrupp som består av chefer från flera olika instanser och där socialtjänsten har en ledande roll. Denna insatsgrupp diskuterar olika ärenden och ställer sig frågan, "har vi verkligen uttömt allt nu"?

När ett barn behöver placeras ska de vårdgivare som kommunen tecknat ramavtal med användas. Se nedan kap 8.6. Socialsekreterarna bedömer vilket av de upphandlade HVB-hemmen som motsvarar det behov som finns. I de allra flesta fall finns det HVB-hem som motsvarar behovet men det händer att det inte finns, eller att det inte finns plats för tillfället. Då sker avsteg från ramavtalet.

När barnet/ungdomen placeras ska en vårdplan upprättas. Vårdplanen ska beskriva det övergripande vårdbehovet och vilka förutsättningar som gäller. Vårdplanen ska alltid kompletteras med en genomförandeplan. Det är socialsekreterares ansvar att upprätta både vårdplan och genomförandeplan. I bägge fallen ska den enskilde och vårdnadshavaren involveras i arbetet med att ta fram plan. Genomförandeplanen är att betrakta som ett uppdrag till vårdgivaren och vårdgivaren ska vara delaktig i framtagandet.

När barnet/ungdomen placerats är det socialtjänstens ansvar att nogsamt följa vården av den placerade så att den inte pågår längre än nödvändigt. Socialtjänsten ska minst en gång var sjätte månad överväga eller ompröva vården. I Värmdö har man enligt de intervjuade en nära kontakt med barnet/ungdomen under tiden för placering. Var sjätte vecka görs en uppföljning och telefonkontakt har man i vissa fall varje vecka. Detta genererar goda och nära kontakter som är positivt vid utskrivning.

När målet med placeringen anses uppfyllt kan placeringen avslutas. Socialsekreteraren har ansvar för eventuell eftervård som finns i kommunen via t ex MiniMaria.

I de fall frivilla lösningar inte går att tillämpa träder LVU i kraft. Utredningsförfarandet är i stort detsamma men socialnämnden ansöker då om vård enligt LVU hos förvaltningsrätten.

8.5.1 Vår bedömning och kommentarer

Vi gör den bedömningen att socialtjänsten i Värmdö kommun arbetar på ett korrekt sätt vad avser placeringar av barn och ungdom. Det finns en tydlig arbetsordning i de riktlinjer som är framtagna på förvaltningen för beslut i socialnämnden. Riktlinjerna är visserligen formellt inte gällande vid tidpunkten för denna granskning men enligt vad som framkommer vid intervjuer så är detta det arbetssätt som tillämpas idag.

Förvaltningen driver flera öppenvårdsalternativ och det finns en stark strävan att pröva dessa alternativ innan placering på HVB-hem. Detta märks också i att antalet vårddygn och därmed kostnaderna sjunkit år 2011. Det kommer att bli intressant att se om denna utveckling håller i sig även för 2012.

Det är tydligt att man jobbar utifrån att placering är sista alternativet. Men, "behöver man placera då gör vi det". Vi vill också uppmärksamma att det finns ett starkt engagemang bland den personal som vi mött vid intervjutillfällena.

8.6 Upphandling av platser

Värmdö kommun upphandlar enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling) HVB-hem, tillsammans med ytterligare tre kommuner; Nacka, Salem och Tyresö. Den senaste upphandlingen gjordes 2010 och löper ut 2013. Kommunen har nu att ta ställning till om man ska fortsätta ingå i detta nätverk eller om man ska göra egna upphandlingar.

Upphandlingen innebär att det finns ett stort antal HVB-hem som kommunerna slutit ramavtal med. Vid en eventuell placering ska HVB-hem med ramavtal i första hand anlitas.

Det finns ibland svårigheter att använda sig av de hem man har ramavtal med. Det kan bero på att det är svårt att matcha barn/ungdom med HVB-hem men det kan också bero på att det vid placeringstillfället inte finns plats på det boende man vill ha.

Enligt den statistik vi tagit del av angående nu aktuella HVB-placeringar så följer socialtjänsten grovt beräknat ca 74 % av fallen det ramavtal som finns om man räknar i faktiskt antal placeringar.

Avsteg görs enligt de intervjuade i de fall det inte finns lämplig vård för en viss person alternativt att det inte finns plats i lämpligt boende. Det är av oerhört stor vikt att vården passar till den enskilde individen.

När en placering är avslutad ska en utvärdering göras på en speciell utvärderingsblankett. Utvärderingen avser vårdgivarens kompetens och om det är ett boende som kan tänkas användas igen. Utvärderingsblanketten sänds till ansvarig för upphandlingen.

8.6.1 Kvalitetssäkring av vården

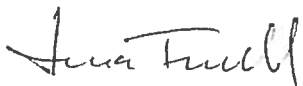
Södertörnskommunerna bedriver projektet UBU-vård och boende (uppföljning barn och unga). Syftet med UBU är att skapa bättre underlag inför placeringar genom att öka kunskapen om

utförarnas verksamhet utifrån användarens perspektiv. Denna kunskap kan bidra till kvalitetsförbättringar och användas vid ny upphandling. Detta projekt pågår fortfarande.

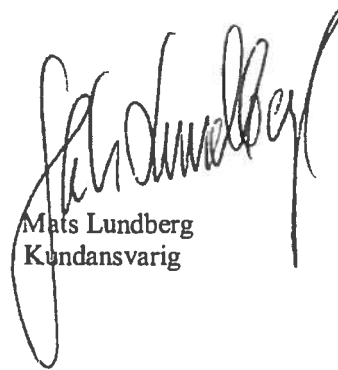
8.6.2 *Vår bedömning och kommentar*

Det finns ett omfattande ramavtal som borde tillgodose alla behov som kan finnas men enligt flera intervjuade saknas det boenden med vissa inriktningar. Vår bedömning är att det vid nästa upphandling måste arbetas fram ett ännu bredare underlag än vad som finns idag.

KPMG, dag som ovan

Lena Forssell
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Mats Lundberg
Kundansvarig